

Verksamhetsberättelse 2019

Diabetesfonden - Stiftelsen Svenska Diabetesförbundets Forskningsfond

Verksamhetsberättelse för Diabetesfonden – Stiftelsen Svenska Diabetesförbundets Forskningsfond 2019

Om oss

Diabetesförbundets forskningsfond, Diabetesfonden, stödjer forskning kring alla typer av diabetes för att hitta orsaker till och botemedel mot sjukdomen. Vi ökar även kunskapen kring diabetes och verkar för ett långt och friskt liv för de som lever med sjukdomen. Vårt uppdrag handlar om att dela ut forskningsanslag till alla varianter och aspekter av diabetes så länge forskningen bedöms hålla högsta vetenskapliga kvalitet.

Vår övertygelse är att det är viktigt att stödja alla diabetesrelaterade sjukdomar. Många av forskningsområdena kring diabetes har liknande vetenskapliga frågeställningar när det kommer till ämnesomsättning, nutrition, livsstilsfrågor, prevention, samt vårdvetenskap och omvårdnad. Forskning på dessa områden bidrar till framgångar som är till nytta för samtliga diabetessjukdomar, därför arbetar Diabetesfonden för att stödja forskning kring alla former av diabetes.

Tack vare våra givare kan vi årligen dela ut miljoner till svensk diabetesforskning. Ett vetenskapligt råd bestående av ledande diabetesforskare bedömer de forskningsansökningar som kommer in och lämnar därefter förslag till styrelsen. Detta för att säkerställa att de gåvor vi får in hamnar där de gör störst skillnad för diabetessjuka.

Forskningen har gjort så att människor med diabetes lever längre än tidigare, men ännu drabbas många av komplikationer och en förkortad livslängd. Mer resurser behövs för att minska komplikationer, förbättra behandlingar och i framtiden hitta botemedel mot diabetes. Din hjälp behövs för att nå dessa framsteg.

Händelser 2019

Diabetesgala

För andra året i följd anordnade Diabetesfonden, tillsammans med Diabetesförbundet och NENT (Nordic Entertainment Group Sverige), en TV-sänd gala till förmån för diabetes. Diabetesfonden stod som förmånstagare för galan och det samlades in 7,7 miljoner kronor.

Inför Diabetesgalan visades dessutom en dokumentärserie, "Toppar och dalar - ett äventyr" där tittarna fick följa fyra kända personer med diabetes samt en mamma till en av deltagarna under påfrestande förhållanden i norra Sverige.

Diabetesförbundets medarbetare faktagranskade manus till såväl diabetesgalan som dokumentärerna.

Anslag till diabetesforskningen

Diabetesfonden tog under året beslut om att utlysa 25 miljoner kronor i forskningsanslag till diabetesforskningen.

Diabetesfonden i siffror

- 25 miljoner kronor till viktiga diabetesrelaterade forskningsprojekt.
- Det totala antalet gåvor till Diabetesfonden var 54 617 stycken.
- Den 31 december 2019 hade Diabetesfonden 1 463 månadsgivare.
- Diabetesfonden har tagit emot minnesgåvor från 14 288 personer vilket motsvarar 1 191 gåvor per månad.
- Diabetesfonden har tagit emot 29 gåvor på 25 000 kronor eller mer (varav fem gåvor på 100 000 kr).

Forskning

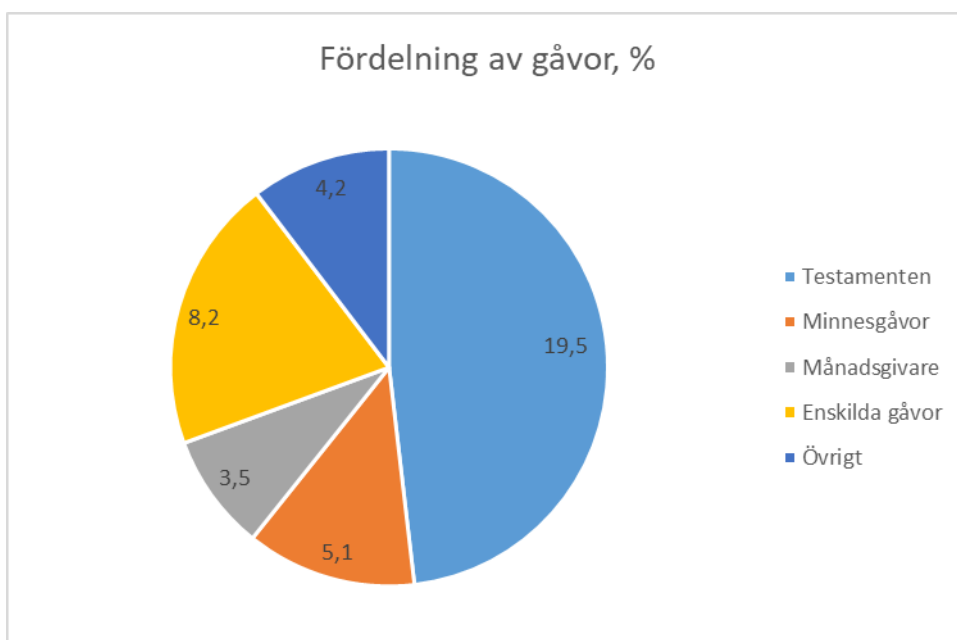
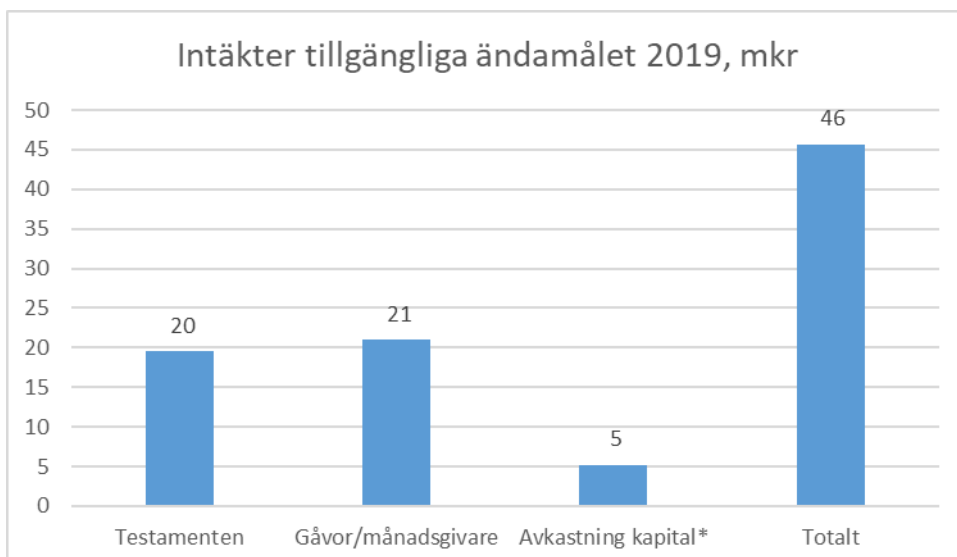
Fördelningen av anslag ser olika ut från år till år, då Diabetesfondens vetenskapliga råd bedömer forskningsprojekten utifrån vetenskaplig kvalitet och inte forskningsområde. De ansökningar, oavsett diabetesområde, med högst kvalitet är de ansökningar som beviljas forskningsanslag. Det är kvaliteten som är den avgörande faktorn, det är den som vi kan bedöma och kategorisera - vi kan däremot inte säga att något forskningsområde är viktigare än något annat - alla områden är viktiga.

Under 2019 beslutade Diabetesfonden att dela ut 25 miljoner kronor till svensk diabetesforskning. Ett vetenskapligt råd bestående av tio av Sveriges ledande diabetesspecialister bedömer varje år de ansökningar som kommer in och lämnar en rekommendation till styrelsen som beslutar om anslag.

Ekonomi

Diabetesfonden delar ut forskningsanslag med hjälp av gåvor, testamenten och avkastning från det egna kapitalet. I enlighet med reglerna för 90-konto ser vi till att minst 75 % av insamlade medel går till ändamålet och vi strävar efter att hålla nere våra kostnader så mycket som möjligt - för att maximera anslagen till forskningen. Dock har vi som alla organisationer utgifter i form av exempelvis lokalhyra, löner och materialkostnad.

Under 2019 uppgick intäkter tillgängliga ändamålet till 40,5 miljoner kronor varav insamlings- och administrationskostnader uppgick till 7,8 miljoner kronor (17 %).

Effektrapport

Diabetesfondens arbete och vision

Diabetesfonden är en stiftelse som varje år delar ut anslag till diabetesforskning, samtidigt som vi sprider kunskap och förståelse för diabetes och problemen som sjukdomen medför.

Runt om i världen beräknas 463 miljoner vuxna människor leva med diabetes. En siffra som stiger i rasande takt då Internationella Diabetesfederationen (IDF) beräknar att 700 miljoner människor kommer leva med diabetes år 2045. Diabetes är en utbredd och omfattande folksjukdom. I Sverige lever nästan en halv miljon människor med diabetes och vi räknar med att upp till 150 000 personer lever med sjukdomen utan att veta om det. Diabetes är en ständigt aktuell fråga för både drabbade och de som ligger i riskgruppen. Bara diabetes typ 2 beräknas kosta vården 11,6 miljarder om året, vilket innebär höga krav på vården som behöver kunna hantera och behandla, inte bara diabetes, utan också alla de följsjukdomar

som följer med sjukdomen. Förutom risken att drabbas av hjärt-kärlsjukdomar så är ögon-, fot-, njur-, och nervskador vanliga och kostsamma komplikationer för personer med diabetes.

Forskningen går emellertid framåt. Tittar på vi på framstegen på 1900-talet så kan vi se hur forskningen har bidragit till att den återstående livslängden i Sverige har ökat från ett år till 57 år, för en person som drabbats av diabetes i 10-årsåldern. På Diabetesfonden ser vi att vi har ett viktigt arbete framför oss - vi vill se en framtid utan diabetes. För att komma dit behövs mer resurser till forskningen. Forskning som förhoppningsvis kan ge oss svar på varför vissa drabbas och för att i slutändan också hitta ett botemedel.

Tack vare de resurser som kommer in kan vi stödja svensk diabetesforskning med miljonbelopp varje år och på så sätt kan vi lösa gåtan kring diabetes.

Vår strategi

För att lösa diabetesgåtan anser vi att det är diabetesforskare som är de som är bäst lämpade att stödja för att uppnå vår vision, och därigenom eliminera orsakerna till diabetes. Idag delar vi ut stöd till alla typer av och områden rörande diabetes - eftersom vi ser att forskningsresultat på ett visst område också gynnar andra områden.

För att kunna dela ut pengar till forskning bedriver Diabetesfonden insamling. För att lyckas med insamlingsarbetet krävs aktuell och relevant informationsspridning för att upplysa om diabetessjukdomarna och konsekvenserna kring sjukdomen - genom att engagera givare i diabetesfrågor får vi fler som vill stödja forskningen. Utöver insamling har Diabetesfonden kapital som förvaltas för att ge avkastning. Resurserna från insamling och kapitalförvaltning fördelas främst till att stödja diabetesforskningen, medan en mindre del går till upplysningsverksamhet, och till insamlingsverksamheten för att säkra nya forskningsanslag, verksamhetsutveckling, och administration.

Kompetens och kapacitet

Diabetesfondens styrelse utser ledamöter till det vetenskapliga rådet som bedömer de forskningsansökningar som lämnats in och föreslår vilka forskningsprojekt som ska beviljas. Det vetenskapliga rådet består idag av tio av Sveriges ledande diabetesspecialister. Det vetenskapliga rådet ska vara tvärdisciplinärt sammansatt och omfatta sådan kompetens som är avgörande för att kunna bedöma ansökningar inom de olika områden som rådet har att bedöma. Samtliga ledamöter ska ha egen forskningserfarenhet och rådet i sin helhet ska innefatta klinisk erfarenhet inom diabetesområdet. Rådets ordförande och vice ordförande ska representera forskning inom tema "Eliminera orsakerna till diabetes" respektive "Eliminera konsekvenserna av diabetes".

Inom styrelsen finns kompetenser inom bl.a. juridik, forskning, medicin och ekonomi.

Diabetesfondens styrelse beslutar om verksamheten och har under 2019 haft tio sammanträden i olika former. Under året har de fått rapporter kring insamling, administration och ekonomi. Utifrån dessa har det funnits möjlighet att utvärdera hur verksamhetsplanen följts och målen uppnåtts.

För att förbättra arbetet med effektmätning och uppföljning arbetar Diabetesfonden enligt en målstyrningsmodell som bygger på en verksamhetsplan med översiktliga mål för verksamhetsåret. Verksamhetsplanen specificerar aktiviteternas syfte och mål för att vi ska kunna följa upp och utvärdera våra insatser.

Diabetesfondens framsteg och effekter

Vi har satt upp tre långsiktiga fokusområden som ska hjälpa oss att arbeta i linje med vår vision - mot en framtid utan diabetes.

Ett längre och friskare liv för personer med diabetes - Vi följer utvecklingen av sjukdomens konsekvenser och kan exempelvis se att komplikationer hos diabetespatienter minskar ju tidigare sjukdomen upptäcks. Detta belyser vikten av att öka medvetenheten om diabetes och tecken på insjuknande, samt risker och förebyggande av typ 2-diabetes.

Forskningen för att hitta orsakerna till och ett botemedel mot diabetes - Under 2019 beslutade vi att dela ut 25 miljoner till forskningsprojekt med tydlig diabetesrelevans, där syftet är att upptäcka orsakerna, bota, eller förbättra livet för diabetessjuka.

Ökad kunskap om diabetes och sjukdomens konsekvenser - Genom insamlings- och informationskampanjer sprider vi kontinuerligt information om diabetes och dess konsekvenser för att öka kunskapen om sjukdomen och för att få in pengar till forskningen. Under 2019 var vi en del av den diabetesgala som direktsändes på TV3, Viaplay och Viafree samt dokumentärserien "Toppar och dalar - ett äventyr" som även den sändes på TV3. Två viktiga steg i att öka kunskapen om diabetes och sjukdomens konsekvenser.

Diabetesfonden är medfinansiär till informationsbroschyrerna; "Fina fötter - förebyggande fotvård", "Låt dig inspireras! Vad äter vi som är vuxna och har diabetes?", "Hantera vardagen med typ 2-diabetes - Egenvård och praktiska tips" och tidningen Bamse. Dessa publikationer har under året funnits att beställa eller ladda ner kostnadsfritt i Diabetesförbundets webbutik samt delats ut i publika sammanhang för att öka kunskapen om diabetes.

Diabetesfondens effekter kan mätas i framsteg hos de forskare som beviljas anslag. Alla ansökningar behandlas av Diabetesfondens vetenskapliga råd och deras uppgift är att föreslå de forskningsprojekt som är mest vetenskapligt lovande, som har störst kapacitet och som förväntas ge störst effekt. Nedan beskrivs ett av de projekt som vi stödjer.

Årets nya forskningsprojekt

Diabetesfonden har 2019, gällande verksamhetsår 2020, beviljat anslag om 25 miljoner kronor till 35 nya anslag som totalt delar på 12 785 000 kr, samt 30 stycken rekommenderade anslag som totalt delar på 12 215 000 kr. Här följer en kort presentation av de forskare och deras nya projekt som Diabetesfonden stödjer:

Mikael Rydén

Fettvävens roll i utvecklingen av typ 2 diabetes och hjärtkärlsjukdomar.

Margit Mahlapuu

Molekylära mekanismer och nya behandlingsstrategier av typ 2-diabetes.

Per-Olof Berggren

Kalciumpsignalering i de Langerhanska öarna i den levande organismen under normala förhållanden samt vid diabetes.

Lena Eliasson

Betydelsen av defekt hormonsekretion från Langerhanska ö-celler vid uppkomst av diabetes - fokus på miRNAs och genexpression nätverk.

Ulf Smith

Cellers åldrande, insulinresistens och typ 2 diabetes.

Olga Göransson

Rollen för kinaset SIK2 i insulins verkan på fettceller.

Anna Blom

Moderna roller för ett gammalt system: komplementproteiner reglerar autofagi och insulinsekretion i betaceller.

Joao Duarte

Mechanisms of dementia associated to type 2 diabetes.

Olov Andersson

Identifiering av små molekyler som stimulerar delning av beta-celler vid diabetes.

Ingrid Dahlman

Kan icke-kodande RNA-molekyler förklara kopplingen mellan farligt buk fett och diabetes typ 2?

Olof Eriksson

Avbildning av betaceller med PET bildtagningsteknik.

Ingrid Wernstedt-Asterholm

Nya mekanismer för reglering av kroppens ämnesomsättning.

Ulf Eriksson

VEGF-B signalering vid diabetiska komplikationer.

Anna Möllsten

Fysiska, psykologiska och socioekonomiska effekter av barn- och ungdomsdiabetes i Sverige - longitudinella.

Annika Rosengren

Diabetes typ 2 i låg-, medel-, och höginkomstländer (PURE-studien) - vad orsakar stora skillnader i riskfaktorer och förekomst?

Ulf Ahlgren

En metod som möjliggör biokemiska analyser av de Langerhanska cellöarna i den levande organismen.

Johnny Ludvigsson

Innovativa sätt att bevara kvarvarande egen insulinsekretion, särskilt intralymfatisk behandling med GAD-alum.

Karin Stenkula

Cytoskelettets betydelse för fettcellsfunktion vid begynnande insulinresistens: kartläggning av molekylära mekanismer för framtida läkemedelsutveckling.

Malin Fex

En human modell för att studera en roll för melatoninreceptor i reglering av insulin och glukagonsekretion.

Peter Spegel

Från biomarkörer, via mekanismer, till nya behandlingar.

Emma Ahlqvist

Genetiken bakom nya diabetessubtyper.

Jan Eriksson

Hur styrs den förhöjda blodsockernivån vid typ 2-diabetes - av hjärnan eller övriga kroppen?

Niels Wierup

Studier av genetiska nätverk på enskild cell nivå för att hitta nya sjukdomsmekanismer och behandlingsstrategier för typ 2 diabetes (T2D).

Cesare Patrone

Samspelet mellan fetma, typ 2 diabetes och viktnedgång samt dess inverkan på strokeutfall.

Janeth Leksell

Virtuell vård - Morgondagens diabetesvård?

Jonathan Cedernaes

Inverkan av livsstilsfaktorer på hur rytmer i blodsockerregleringar & ämnesomsättningen påverkas negativt av störd sömn & skiftarbete.

Katarina Eeg Olofsson

Att använda Diabetesenkäten i diabetesvården - Studier för införandet av ett digitalt verktyg i diabetesvården.

Johanna Lanner

Molekylär inblick i muskeldysfunktion kopplat till fönstertittarsjuka vid fetma och typ II-diabetes.

Peter Ueda

Studier på effektivitet och säkerhet av natrium-glukos kotransportör-2-hämmare med fokus på hjärtsjukdom.

Isabella Artner

Humana pankreasutvecklingens betydelse för öcellsfunktion.

Jaako Patrakka

Utveckling av nya farmakologiska möjligheter att behandla diabetes nefropati genom podocyt receptorer Gprc5a och Gprc5b.

Patrik Wennberg

Minskat stillasittande på arbetet vid typ 2-diabetes genom mHälsa (mobil hälsovård).

Maria Hagströmer

Hållbar hälsa - digitalt stöd till egenvård av fysisk aktivitet vid typ-2 diabetes.

Kajsa Sjöholm

Långsiktig glukoskontroll efter fetmakirurgi.

Nouha Saleh Stattin

Using design thinking to prevent the progression from prediabetes to type 2 diabetes in primary care- Att använda "design thinking" för att förebygga utveckling av typ 2 diabetes hos personer med prediabetes i primärvården.